



## Významné životní jubileum Blanky Pacltové

Marcela Svobodová

*Geologický ústav AV ČR, v. v. i., Rozvojová 269, 165 00 Praha 6; msvobodova@gli.cas.cz*

Svobodová M., 2018: Významné životní jubileum Blanky Pacltové. – Journal of the National Museum (Prague), Natural History Series 187: 183–184.

Čas při intenzivní badatelské činnosti ubíhá velmi rychle. Je tomu už deset let, co jsme si připomínali osmdesáté narozeniny jubilantky a je tu už devadesáté (!) životní jubileum RNDr. Blanky Pacltové, CSc., emeritní profesorky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, které slavíme, a je velmi potěšitelné, že jubilantku zastihlo v neutuchajícím zájmu o mikropaleobotanický výzkum a evoluční biologii.

B. Pacltová se narodila dne 18. října 1928 v Nechanicích a dětství a mládí prožila na zemědělské usedlosti rodičů v Kratonohách u Hradce Králové. Střední škola studia absolvovala v Praze, nejdříve na jazykové škole, kde v letech 1943–1944 studovala němčinu a angličtinu, jež byla přerušena totálním nasazením ve Škodových závodech, současně navštěvovala večerní gymnázium v londýnské ulici a po okupaci i řádné studium na gymnáziu, které zakončuje maturitou v roce 1948. Je přijata na Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy na obory chemie a biologie a později po založení geologické fakulty se studuje na geologii-paleontologii a specializuje se na paleobotaniku. Během posledního roku studia nastoupila jako asistentka na katedru paleontologie u profesora Němejce. V roce 1952 získala doktorát přírodních věd a v roce 1959 se habilitovala v oboru mikropaleobotaniky. V roce 1963 byla jmenována docentkou Univerzity Karlovy v tomto oboru a v roce 1990 byla její významná pedagogická a vědecká činnost ohodnocena udělením titulu profesorky.

Profesorka Pacltová je v podstatě zakladatelkou české palynologické školy. Výchovu studentů spojila s budováním vědního oboru paleopalynologie a prokázala její potřebnost nejen pro obecné otázky vývoje organického světa, ale i využití palynologie pro praxi. Jubilantka za pomoci profesora Kodyma vybuodovala palynologickou laboratoř a knihovnu. Vychovala generaci českých specialistů, zaměřených na výzkum prekambria a paleozoika – M. Konzalová, M. Vavrdová, O. Fatka, P. Dufka, J. Bek, křídy – M. Svobodová, R. Pátová, terciéru a kvartéru –



*Blanka Pacltová*

M. Konzalová, M. Boháčová, Dlouhá, V. Jankovská, E. Planderová, P. Snopková. Prof. Pacltová byla i významnou školitelkou doktorandského studia (např. U. Ganguli, Indie, M. Juhász, Maďarsko, A. Lashin, Egypt, N. Doláková, ČR) a konzultantkou zahraničních pracovníků (např. J. A. Doyle, G. Norris, USA, H. Pflug, Německo, N. Hughes, Anglie).

B. Pacltová od roku 1955 až do svého penzionování v roce 1995 vedla výběrové přednášky a cvičení v oboru mikropaleobotaniky, sestavila skripta metod paleobotanického výzkumu (1963) a základů mikropaleobotaniky (1990) a podílela se i na učebnici všeobecné paleontologie (Špinar & Pacltová 1992).

Odborná činnost B. Pacltové je rozsáhlá. Výzkumem rašelin navázala na práce K. Rudopha. Jako externí pracovnice Státního ústavu památkové péče se zabývala studiem krkonošských rašelin a zátopeného území Oravské přehrady. S profesory Z. Špinarem a F. Němejcem se účastní výzkumu jihočeských pánví, kde prokázala senonské stáří klikovského souvrství a monograficky zpracovala terciérní sporomorfy mydlovarského souvrství. S F. Němejcem řešila problematiku třetihorních uhlonosných pánví na Slovensku, zjistila terciérní uložení na plzeňsku, řešila úkoly ložiskové geologie s profesorem Poubou, studovala otázky evoluce angiosperm s N. Hughesem, a v neposlední řadě i úkoly praktické geologie pro Čs. uranový průmysl, Geoindustrii, Ústřední ústav geologický, Archeologický ústav atd. V oboru křídové palynologie se stala uznávanou expertkou a její práce týkající se výzkumu pylových zrn angiosperm ze skupiny Normapolles zahrnuté do monografické publikace, si získaly mezinárodní ohlas (Góczán a kol. 1967). V neposlední řadě je to studium nejstarších organismů prekambria a mikropaleobotanický výzkum původu barrandienských stromatolitů (spolu se Z. Poubou), kde vytvořila i nové metodické postupy.

Důležité byly i kontakty pracovní a osobní s významnými zahraničními kolegy, jako např. N. F. Hughes (Cambridge), W. Kruzsch (Berlín), J. A. Doyle (California), A. I. Oparin (Moskva), H. Méon (Lyon) a další.

Profesorka Pacltová publikovala přes 200 původních prací, které zahrnují téměř všechny geologické útvary a mikrofosilie všech rostlinných skupin. Kromě vědeckého a pedagogického působení na Karlově univerzitě, byla členkou mnoha mezinárodních i domácích vědeckých společností. V letech 1968–1974 byla předsedkyní sekce International Palynological Association, ve výboru International Commission for Palynology a Origin of Life, v redakční radě časopisu *Pollen et Spores* a dopisovatelkou *Stromatolite Newsletter*, dále ve výboru České geologické společnosti a předsedkyní výboru oborové skupiny paleontologie. Spoluorganizovala řadu domácích i mezinárodních konferencí. Její dlouholetá činnost v oboru byla oceněna řadou vyznamenání, především zlatou medailí Přírodovědecké fakulty, kterou byly oceněny její zásluhy o založení oboru mikropaleobotaniky, Cenou ČSAV v rámci kolektivu Laboratoře evoluční biologie (1979), medailí prof. Szafera Polské akademie věd v Krakově (1986).

Blanka Pacltová byla vždy ochotná poradit jak v otázkách pracovních, tak i osobních. Díky četným kontaktům se zahraničními spolupracovníky vybudovala paleobotanickou knihovnu, která byla k dispozici všem kolegům nejen u nás, ale i v zahraničí a jejíž podstatná část je nyní uložena v paleontologickém oddělení Národního muzea. Její komplikovaná zdravotní situace, zejména postupná ztráta zraku jí znemožnila další výzkumnou práci. Přesto neztratila zájem o obor a je ve stálém kontaktu se svými žáky. Přejme proto naší milé jubilantce ještě mnoho dalších let naplněných životním elánem a duševní pohodou.

## Literatura

Góczán F., Groot J.J., Krutzsch W., Pacltová B., 1967: Die Gattungen des "Stemma Normapolles Pflug 1953b" (Angiospermae). – *Paläontologische Abhandlungen B, Paläobotanik* 2, 2-3: 427–633.

Špinar Z.V., Pacltová B., 1992: Dějiny paleontologie. – In: Pokorný V. a kol. (eds.): *Všeobecná paleontologie*. Pp. 12–28. Praha: Univerzita Karlova.